

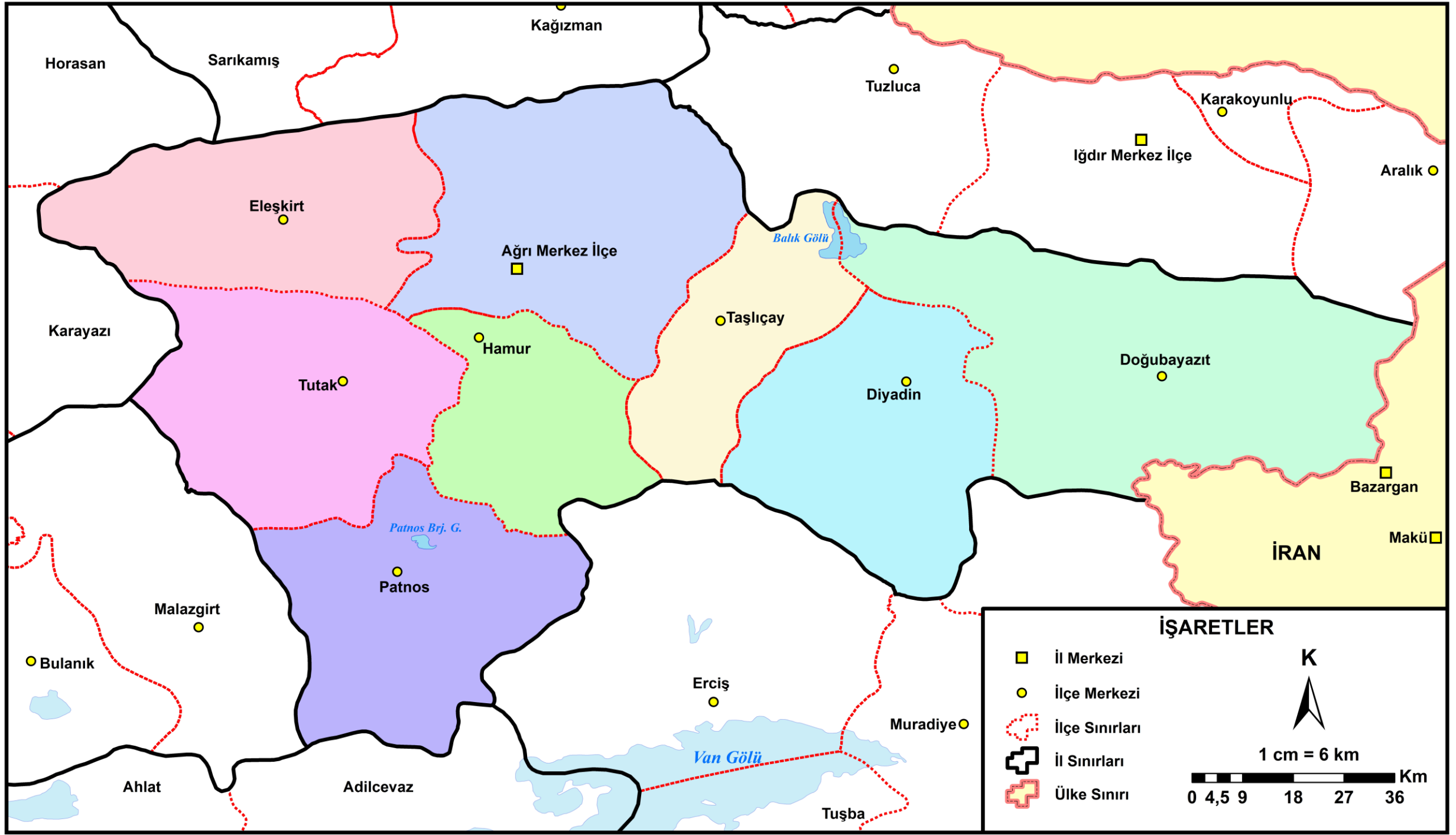
Ağrı İlinin Coğrafi Konumu ve Sınırları

- Türkiye'nin doğusunda bulunan Ağrı ili, Doğu Anadolu Bölgesi'nde Yukarı Murat-Van Bölümü sınırları içerisinde yer almaktadır.
 - 38°-40° kuzey paralelleri ile 42°-44° doğu meridyenleri arasında bulunmaktadır.
 - Ağrı ilinin kuzeyinde Kars, kuzeydoğusunda Iğdır, batısında Erzurum, güneybatısında Muş, güneyinde Van ve Bitlis illeri, doğusunda ise İran İslam Cumhuriyeti bulunmaktadır.
-

Ağrı İlinin Coğrafi Konumu ve Sınırları

- Türkiye'nin en doğusunda yer alan il toprakları doğuda Küçük Ağrı Dağı'nın doğu etekleri, batıda Saç Dağı Geçidi, kuzeyde Aras Güneyi Dağları, güneyde ise Süphan Dağı kuzey etekleri doğal sınırıyla çevrilidir.
 - Büyük kesimini dağların kapladığı ve ortalama yükseltinin 2000 m'ye ulaştığı düzlük alanlar ilin kuzeyinde doğu-batı doğrultusunda Eleşkirt'ten Türkiye Cumhuriyeti-İran İslam Cumhuriyeti sınırına kadar devam eder.
 - Ağrı İlinin yüzölçümü 11.099 km²'dir.
 - Ağrı'da Merkez ilçe ile birlikte 8 ilçe yer almakta olup bunlar; Merkez İlçe (1695 km²), Doğubayazıt (2250 km²), Diyadin (1351 km²), Eleşkirt (1307 km²), Hamur (873 km²), Patnos (1394 km²), Taşlıçay (822 km²) ve Tutak (1407 km²) olarak sıralanabilir.
-

Ağrı İlinin Coğrafi Konumu ve Sınırları

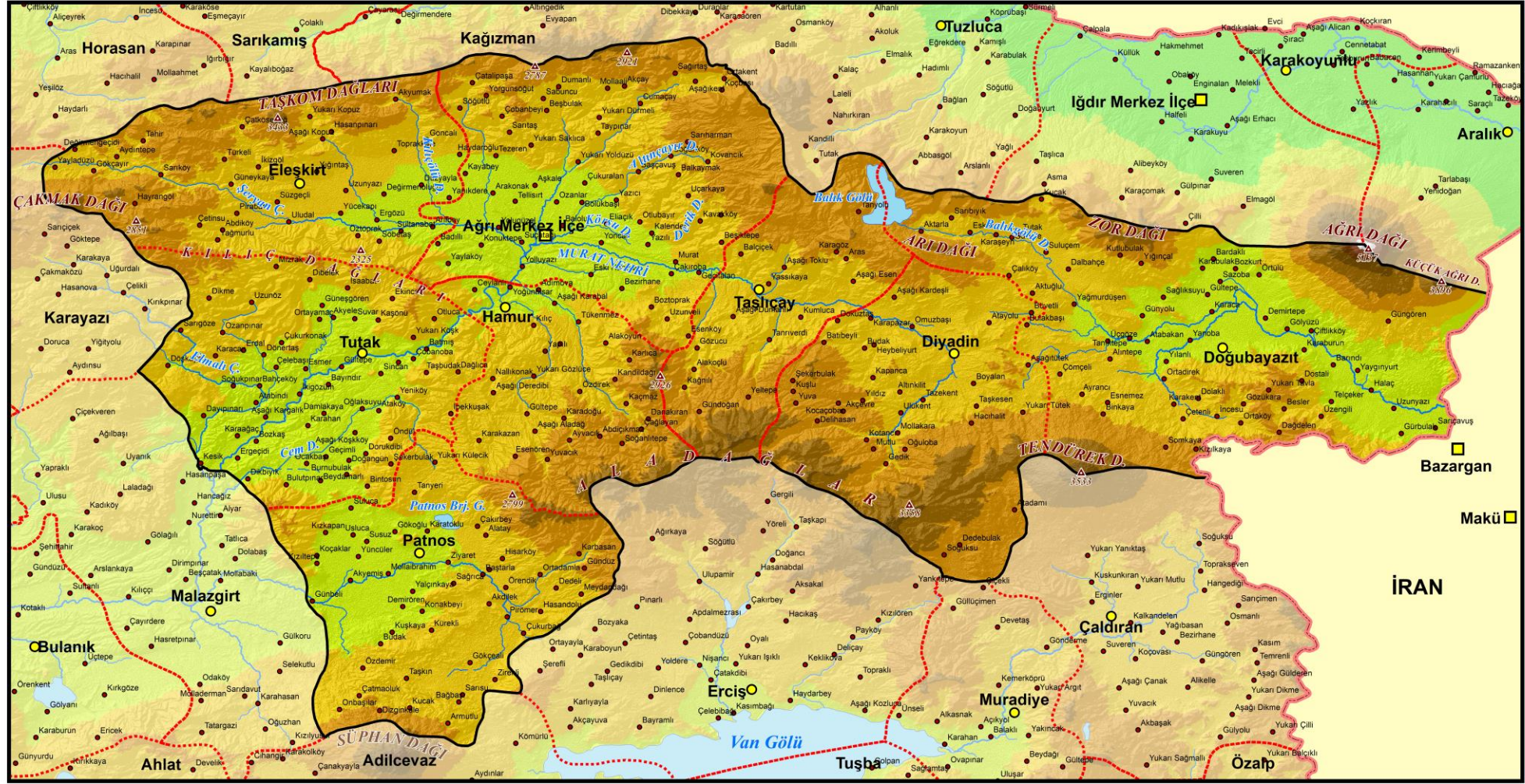
- Özel konum itibariyle Doğu Karadeniz kıyılarının en önemli limanına sahip olan Trabzon'u Erzurum üzerinden Tebriz'e bağlayan ticaret yolu güzergâhında yer alan il toprakları, Türkiye'den İran'a devam eden yol üzerindeki son durağı teşkil eder.
 - Bu son durağı Türkiye'nin doğudaki en önemli kara sınır kapısı olan Gürbulak Gümrük Kapısı oluşturmaktadır.
-

Ağrı İlinin Coğrafi Konumu ve Sınırları

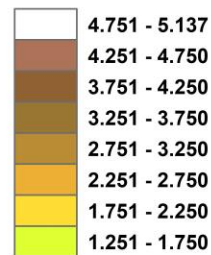
- Anadolu'dan İran'a açılan yolların kesişme noktasında yer alması Ağrı İlinin tarihi ve jeopolitik öneme sahip olmasında etkili olmuştur.
 - İl topraklarında doğu-batı doğrultusunda uzanan çöküntü ovaları tarihsel süreçte Doğu Anadolu'nun dağlık yapısı içinde kolay geçilir doğal bir koridor olarak kullanılmıştır.
 - Bu nedenle il toprakları tarihte Anadolu'ya varmadan önceki son durak ve ticarî açıdan önemli bir faaliyet alanı olmuştur. Bununla birlikte göç yolları üzerinde yer alan il toprakları; barış dönemlerinde kültürel etkileşimin yoğun olarak gerçekleşme alanı olmuş, savaş dönemlerinde ise işgal ve istila hareketleriyle karşı karşıya kalmıştır.
-

AĞRI İLİ FİZİKİ HARİTASI

AÇIKLAMALAR

Yükselti Basamakları (m)

Rakım

Mevsimlik Akarsular

Sürekli Akarsular

Göller ve Barajlar

Diğer İşaretler

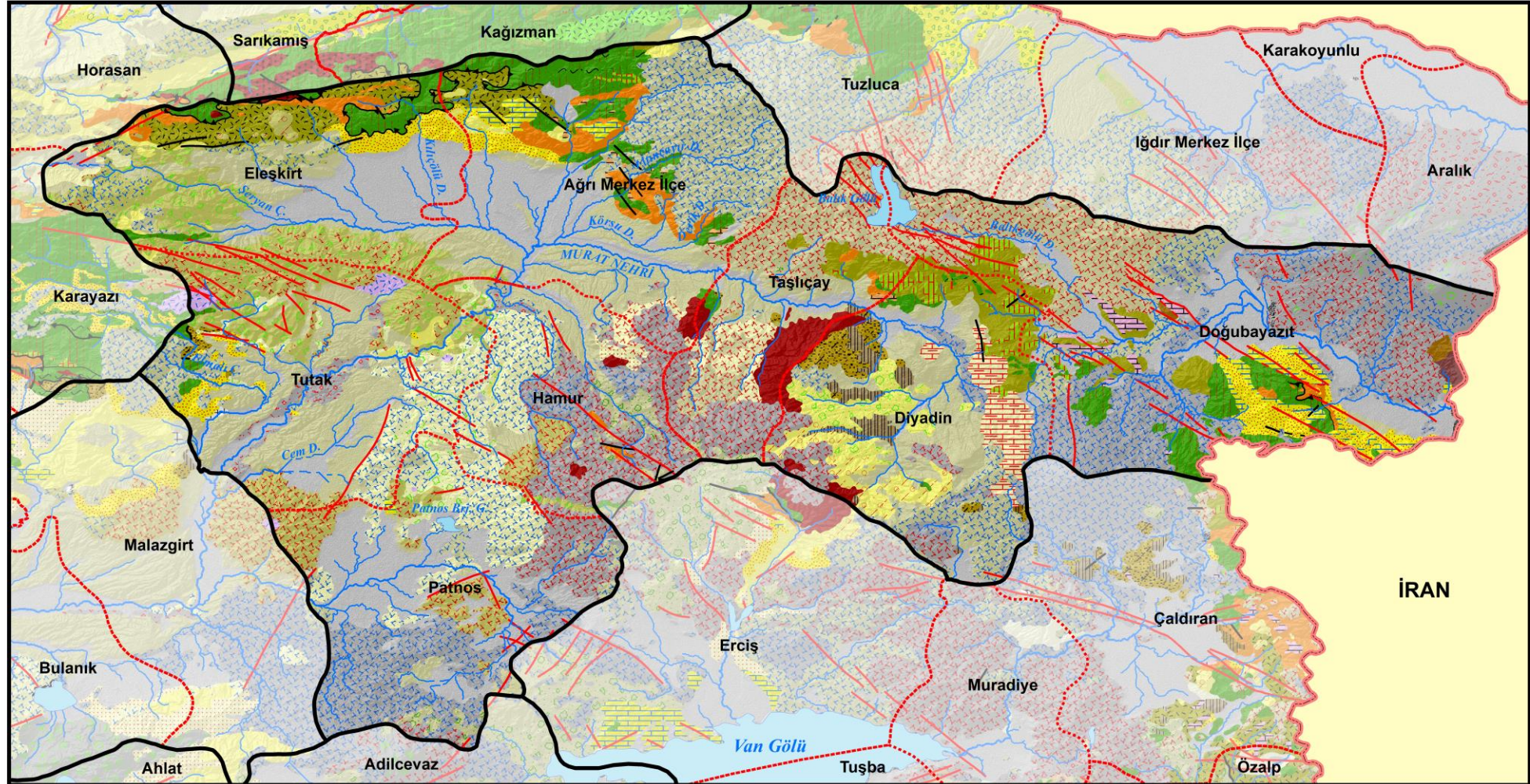
- Köy Merkezi
- İlçe Merkezi
- İl Merkezi
- İlçe Sınırları
- İl Sınırları
- Ülke Sınırı

1 cm = 6 km

AĞRI İLİ JEOLojİ HARİTASI

AÇIKLAMALAR

FAY TİPLERİ

- Aktif Fay
- - - Olası Aktif Fay
- Sürüklenim
- Tanımlanmamış Fay
- - - Olası Fay
- Dokanak

DİĞER İŞARETLER

— Akarsular

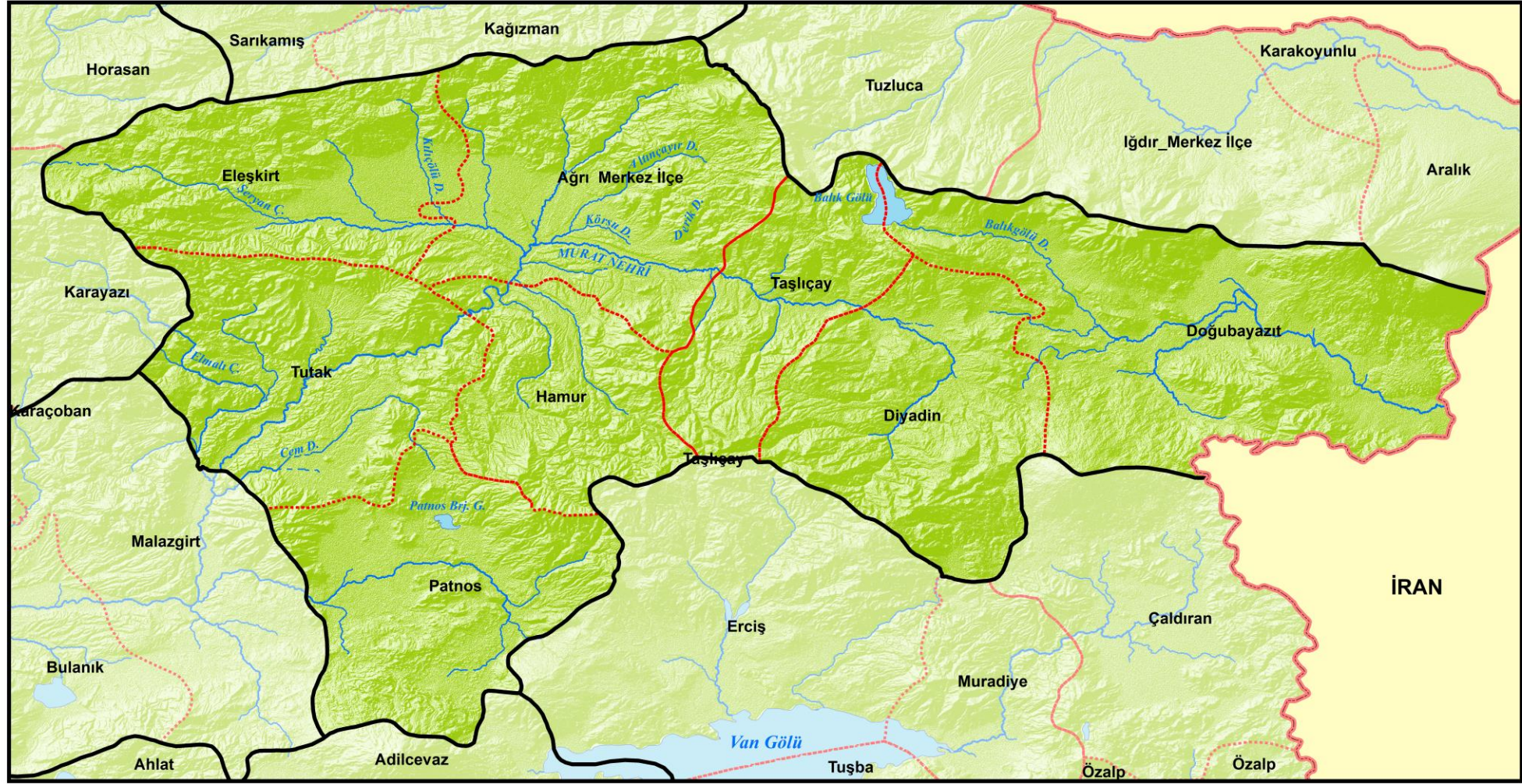

1 cm = 6 km

0 4,5 9 18 27 36 Km

KAYNAK
T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

AĞRI İLİ HİDROGRAFYA HARİTASI

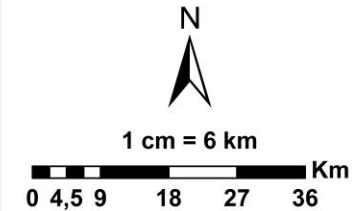

MURAT NEHRİ

Murat Suyu veya Murat Irmağı, Doğu Anadolu Bölgesi'nde Fırat Irmağının iki kolundan uzun olanıdır. Uzunluğu 722 km'dir. Van Gölü'nün kuzeyinde, Diyardin'den kaynak olarak başlayıp Aladağ'dan ve Muratbaşı Dağı'ndan çıkan kolların birleşmesiyle oluşur.

BALIK GÖLÜ

Taşlıçay İlçesi'ne 26 kilometre, Doğubayazıt İlçesi'ne 60 kilometre mesafededir. İki ilçenin sınırları içerisinde kalan Balık Gölü'nün denizden yüksekliği 2241 metre olup, Türkiye'nin en yüksek rakımlı göllerinden biridir. En derin yeri 37 metredir ve bir lav seti gölüdür.

AĞRI (1991-2021)	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Ortalama Sıcaklık (°C)	-10,0	-8,6	-1,7	6,7	11,9	16,9	21,3	21,8	16,7	9,8	1,5	-6,0	6,7
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	-4,6	-2,6	3,7	12,9	18,8	24,9	29,8	30,8	25,7	18,0	8,2	-1,1	13,7
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	-14,8	-13,8	-6,4	1,4	5,5	8,9	12,9	13,0	7,8	2,9	-3,7	-10,2	0,3
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	2,3	3,2	4,3	5,7	7,4	9,4	10,1	9,9	9,0	6,8	4,6	2,3	6,2
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	7,83	7,47	9,93	14,80	16,37	9,97	6,83	4,77	5,10	9,10	6,43	7,80	106,4
Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması (mm)	36,4	39,5	49,3	75,1	76,4	42,8	22,6	13,7	20,9	51,5	41,8	42,9	512,9
En Yüksek Sıcaklık (°C) (1940 - 2021)	9,6	13,0	21,5	27,2	32,7	37,9	39,8	39,9	35,3	29,2	19,8	16,0	39,9
En Düşük Sıcaklık (°C) (1940 - 2021)	-45,6	-42,8	-39,6	-22,2	-9,0	-3,0	1,7	1,2	-4,1	-13,0	-31,6	-39,8	-45,6
Günlük Toplam En Yüksek Yağış Miktarı ve Tarihi			Günlük En Hızlı Rüzgâr ve Tarihi						En Yüksek Kar ve Tarihi				
125,9 mm			23.06.1964			WNW 46,3 m/sn		09.04.2009		225 cm		21.02.1985	

Ağrı'da Ulaşım

- Ağrı tarih boyunca doğu ve batı arasında köprü olma özelliği taşımıştır.
 - Asya'dan Avrupa'ya ve Orta Doğuya yapılan göçler, Ağrı'dan geçen yollar üzerinden yapılmıştır.
 - Nitekim Çin, Hindistan, İran, Afganistan ve Orta Asya'nın ipekli kumaşları ve baharatları ve diğer mallar asırlarca Ağrı üzerinden Anadolu'ya ve Avrupa'ya taşınmıştır.
 - Bu önemli ulaşım güzergâhı henüz özelliğini yitirmiş değildir. Ancak zamanın gereği olarak transit taşımacılık şekline dönüşmüştür.
 - Özellikle kuzeybatı yönünden Trabzon-Erzurum-Hasankale-Tahir Geçidi-Eleşkirt-Ağrı-Taşlıçay-Doğubayazıt üzerinden gelen ve kuzeybatı İran içlerine Maku üzerinden devam eden ana güzergâh Urartulardan günümüze kullanılan en elverişli ticaret yolunu meydana getirmektedir.
 - Bu nedenle kuzeybatı İran içlerindeki ticaret merkezlerinden orta Anadolu'ya kadar uzanan bu elverişli ticaret yolu Urartular zamanında gelişerek büyük önem kazanmıştır.
-

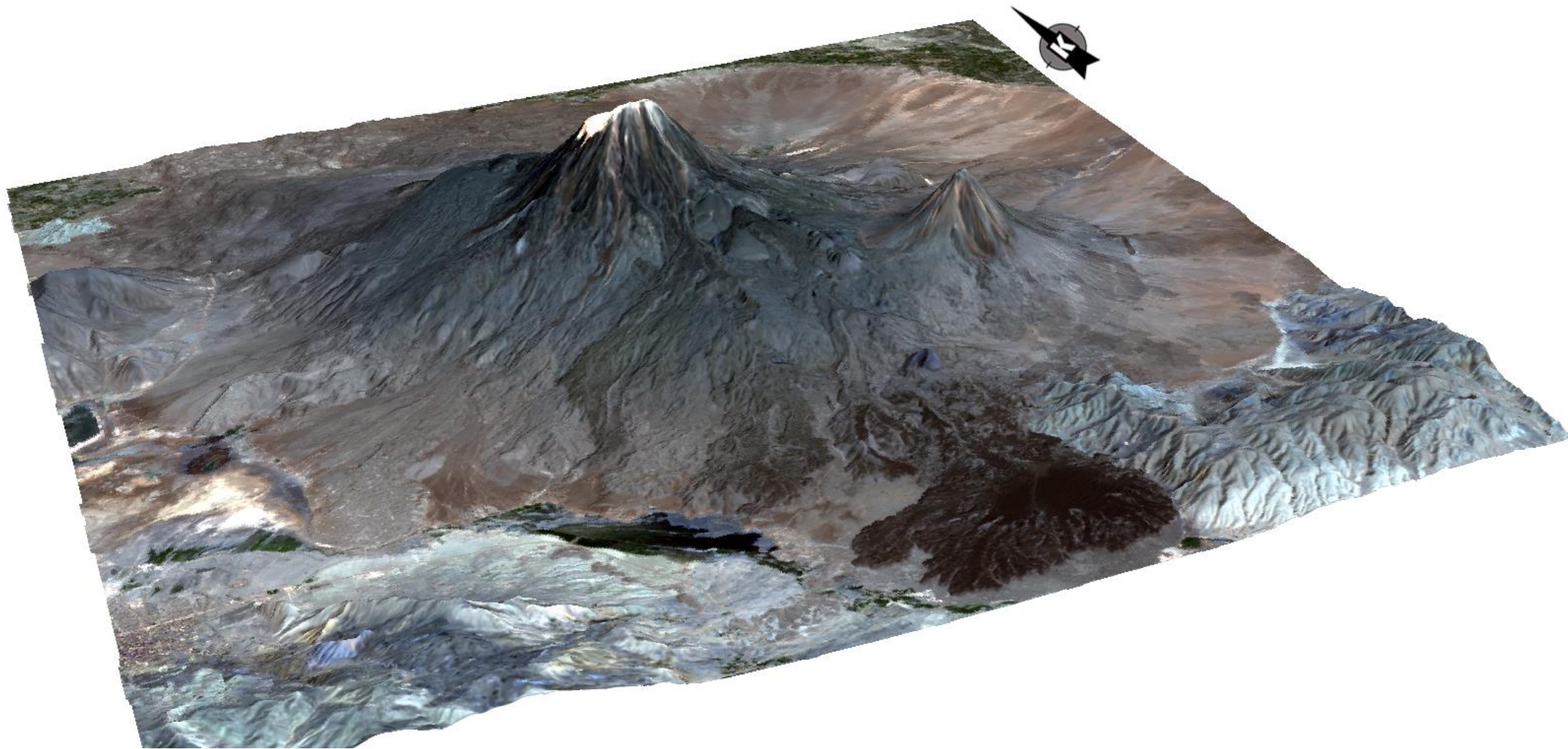
Ağrı ve Çevresinin Philippe Vandermaelen tarafından 1827 yılında çizilmiş olan haritası

- 1900 yılında Alman kartograf Verlag Von Velhagen tarafından hazırlanmış olan Hand Atlas'ta Ağrı ve çevresi.

Ağrı Dağı

-
- Türkiye'nin en yüksek dağı olan Ağrı, dağcılık ve dağ turizmi açısından büyük ilgi toplamaktadır.
 - Efsaneye göre büyük tufandan sonra Nuh'un gemisinin burada olduğuna inanılır ve aynı zamanda kutsal kitaplarda da adı geçmektedir.
 - Marco Polo'nun hiçbir zaman çıkılamayacak dediğı dağa ilk tırmanış, 9 Eylül 1829'da Friedrich Parrot ve Khachatur Abovian tarafından çıkıldığı kabul edilir. Parrot, Alman doğa bilimci ve Khachatur Abovian ise Ermeni yazar ve bilim insanıdır. Bu tarih, Ağrı Dağı'nın zirvesine ulaşan ilk bilinen belgelenmiş tırmanışı temsil eder.

Doğubayazıt Sazlıkları

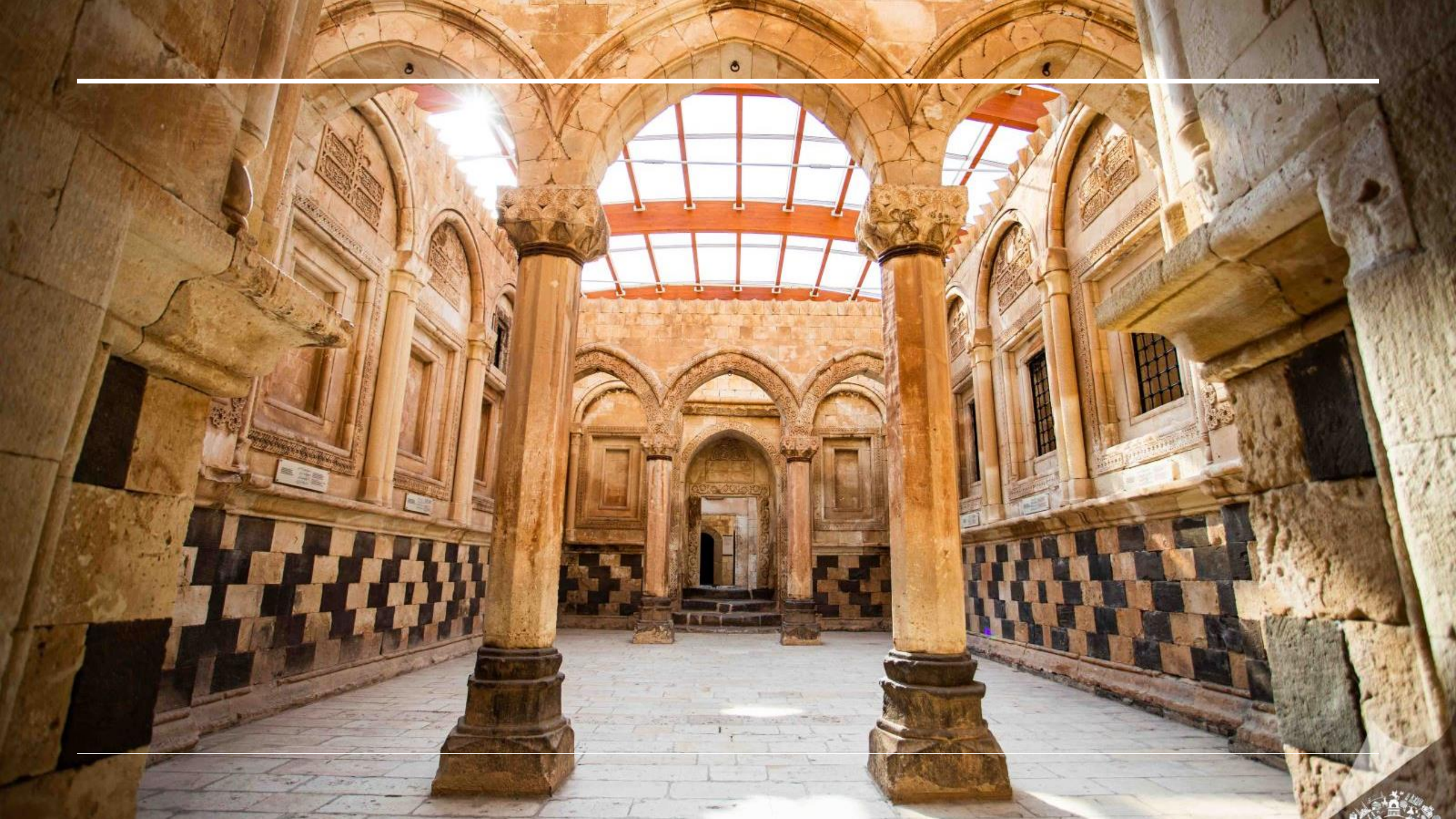
- Bir çöküntü havzasında yer alan büyüklü küçüklü tatlı su aynaları ve onların etrafını çevreleyen geniş sazlıklar ve ıslak çayırlardan oluşur. Karabulak yakınlarındaki Saz Gölü, bu aynaların en büyüklerinden biridir.
- Bu göl, Zor Dağı'nın (3181 metre) batı yamaçlarından ve Kaluz (2023 metre) ve Yalıntaş Dağları'ndan (2054 metre) gelen yüzey sularıyla beslenir.
- Diğer büyük göl olan Gölyüzü Gölü ise, Ağrı Dağı'nın mevsimsel kaynakları ile beslenir ve Sarısu Çayı ile İran'a Boşalır. Alana Karabulak ilçesinden geçen, Doğubayazıt-Iğdır karayoluyla ulaşılır. Göller büyük ölçüde sazlıklarla kaplıdır. Yaz aylarında sazlıklardaki sular tamamen çekilir.
- T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı'nca yürütölen Doğubayazıt Sazlıkları Sulak Alan Yönetim Planı Projesi'nde sazlık ekosistemi ve yakın çevresinde bölgenin flora ve fauna tespitine yönelik literatür ve arazi çalışmaları neticesinde; 22 familyaya ait 42 bitki taksonu ve 12 familyaya ait 21 memeli, 2 familyaya ait iki amfibi, 4 familyaya ait 5 sürüngen ve 35 familyaya ait 111 kuş türünün varlığı bildirilmiştir. Bu veriler sahanın ne kadar zengin bir biyolojik çeşitliliğe sahip olduğunu göstermektedir.

İshak Paşa Sarayı

-
- İshak Paşa Sarayı, Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesindedir. Eski Bayazıt'a ve ovaya hâkim yüksek bir tepenin üzerine kurulmuştur.
 - Bir külliye andıran yapısıyla pek çok bölümü olan kompleks bir saraydır. Birinci Dünya Savaşı'na kadar Bayezid Sancağı bu saraydan yönetilmiştir.
-

Ahmed-i Hani Türbesi

Urartu (Bayazıt) Kalesi

Nuh'un Gemisi İzi

Meteor Çukuru

-
- Doğubayazıt ilçe merkezinin 35 kilometre doğusunda, Gürbulak Gümrük Kapısı'nın yaklaşık 2 kilometre kuzeydoğusunda bulunmaktadır. 1988 Yılında Erzurum Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulunca tescillenmiş 2'nci derece doğal sit alanıdır.
-

Taşılıçay Balık Gölü

Balık Gölü

AĞRI MERKEZ

Küpkıran Kayak Merkezi

DIYADIN

Diyadin Kanyonu

Diyadin Kaplıcaları

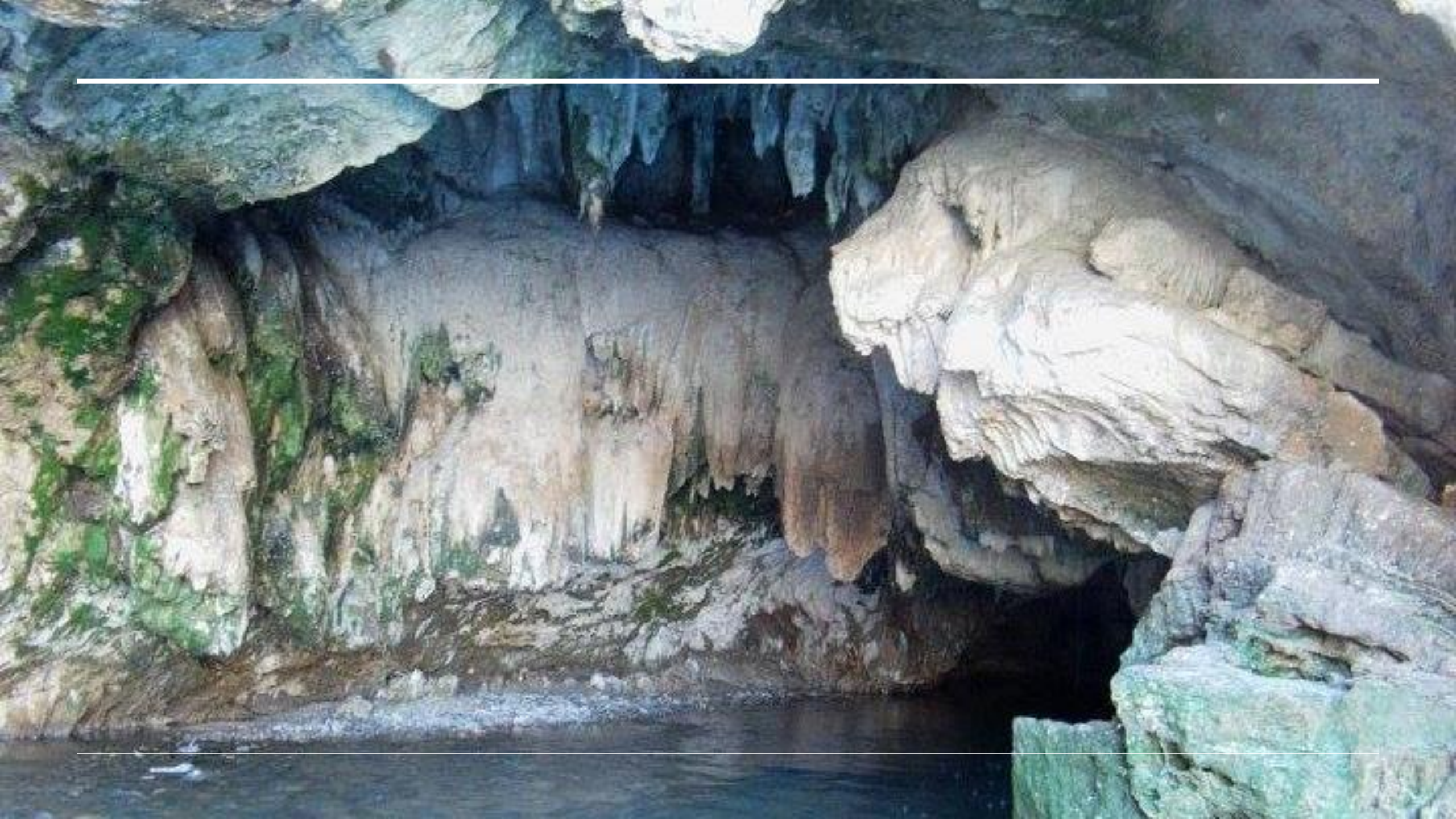

Kudret Köprüsü

-
- Köprü Kaplıcası'nın batı tarafında olup, dünyada ender görülen bir doğal köprüdür. Köprü 30 metre yükseklikte, 30 metre genişliktedir.
 - Köprüden Murat Nehri'nin manzarası ve kaplıcaların görünüşü insana zevk vermektedir. Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde de adı geçen bu güzel yapı Germ'ab-ı İbretnüma diye adlandırılmıştır.
-

Meya Mağaraları

-
- Diyardin ilçe merkezine 12 kilometre uzaklıktaki Günbuldu Köyü'ndedir. Antik bir kent görünümündeki yerleşim yerinde, mağaralar ve tarihi kalıntılar köyün 400 metre uzağında bulunmaktadır.
 - Kayalara oyularak yapılmış barınma yerleri, tapınak, ibadethane, oda ve mağaralar oldukça ilgi çekicidir. Barınak ve ibadethanelerde farklı inançların izleri görülmektedir. Oldukça tahrip edilmiş kentten, günümüze mihrap, haçlı taşlar ve mezarlar kalmıştır. Buradan çıkarılan iki koç heykeli, şu anda il merkezinde bulunmaktadır.
-

Meya Mağaraları

Meya Mağaraları

HAMUR

Hamur Kümbeti

Hamur Kümbeti

PATNOS

Aznavurtepe

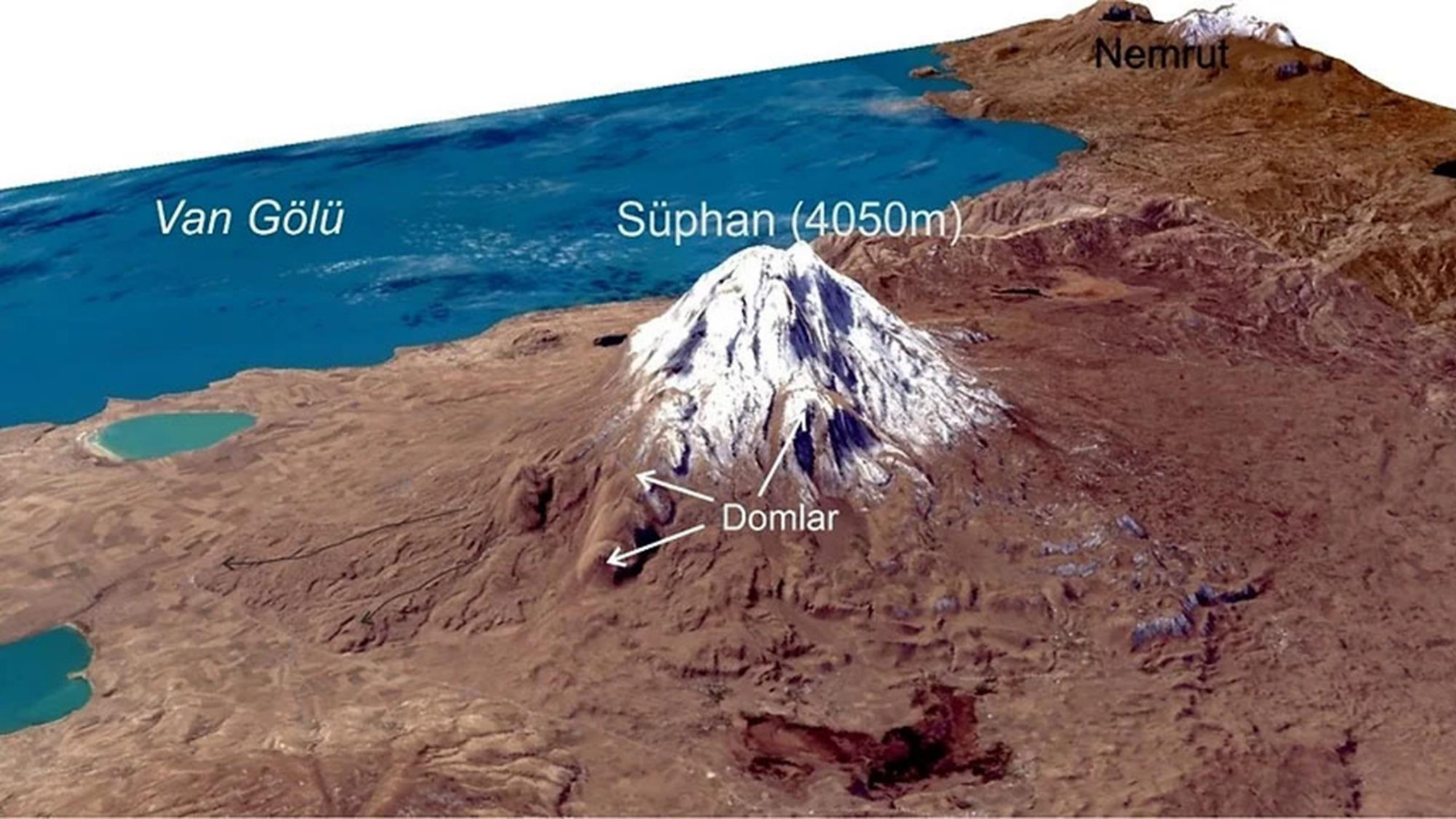

-
- Halk arasında Kot Tepe olarak da bilinen Aznavurtepe, Patnos ilçe merkezinin yaklaşık 2 km. kadar kuzeydoğusunda, Van-Ağrı karayolunun kuzeyinde bulunmaktadır.
 - Aznavurtepe, oldukça yüksek bir konumda bulunup koni biçiminde bir yapıya sahiptir. Patnos ve çevresi, Urartu kralı Menua döneminde Diauehei ve Etiu toplumlarına karşı yapılan askeri seferlerde hem bir çıkış noktası, hem de buradan gelecek saldırılara karşı bir koruma hattı olarak kullanıldığından büyük bir önem taşımıştır.
 - Bu amaçla Menua Aznavurtepe’de bir kale ve tapınak inşa ettirmiştir.
 - Kaleyi çepeçevre saran ve kulelerle takviye edilen ilginç bir sur sistemi görülür.
 - Tepenin güney eteğinde ve sur duvarının iç kesiminde küçük bir gölet yapılmıştır.
 - Tepenin zirvesinde ise Urartu dönemine ait tapınak bulunmaktadır.
 - 1959–1960 yıllarında yapılan kaçak kazılarda bazı buluntuların görülmesi üzerine 1960 yılında Ankara Üniversitesi adına Kemal BALKAN kazı yapmıştır. 1961–1963 yılları arasında da Kemal BALKAN ile Raci TEMİZER kazıyı birlikte sürdürmüş, çıkan buluntuların büyük bir bölümü Erzurum ve Van Müzelerine götürülmüştür.
 - Kazı ile birlikte tapınak ve avlusunun ile birçok oda açığa çıkarılmıştır. Ancak kazı yarım kaldığı için bu odaların mahiyetleri anlaşılamamıştır.
-

Sarısı Sazlıkları ve Süphan Dağı

-
- Sarısu, Türkiye'nin en yüksek dördüncü dağı olan Süphan Dağı'nın (4 bin 58 metre) hemen kuzeyinde yer alan yüksek rakımlı bir ovadır.
 - Burada yer alan 22 bin hektarlık Patnos Sarısu Sazlıkları Sulak Alanları çok sayıda kuş türüne ev sahipliği yapmakta.
 - Tarihi kaynaklara göre Sultan Alparslan 1071 yılında gerçekleşen Malazgirt Savaşı sırasında su ihtiyaçlarını bu alanda gidermişler.
 - Van Gölü'ne 25 kilometre mesafedeki Sarısu Ovası, sığ göller, geniş sazlıklar ve sulak çayırlıklardan oluşur.
 - Küçük dereler ve yeraltı suları ile besleniyor.
 - Karasu Çayı yoluyla Fırat'ın büyük kollarından Murat Nehri'ne boşalıyor.
 - Sulak alanın, Erciş – Patnos karayolunun batısında yer alan ve üzerinde çok sayıda göl bulunan asıl bölümünde, sazlarla kaplı küçük Dipsiz göl ve seyrek bitki örtüsüne sahip daha büyük açık bir göl bulunuyor.
 - Doğu bölümü ise Karasu üzerindeki bataklıklardan oluşuyor.
-

Nemrut

Van Gölü

Süphan (4050m)

Domlar

ELEŞKİRT

Kösedağ

A landscape photograph showing a vast green valley in the foreground, filled with numerous small, vibrant purple flowers. In the background, rolling green hills lead up to a range of mountains. The most prominent feature is Köse Dağı, which has two sharp, snow-capped peaks. The snow is patchy, revealing dark, rocky slopes. The sky is a pale, clear blue.

Kösedag

Güneykaya Kayak Merkezi

Toprakkale Cami

Toprakkale Köyü Höyüğü

